

blends of essential oils components on the proliferation of *Clostridium perfringens* in the intestines of broiler chickens. *Poult. Sci.* 83, 669-675. **46. Murphy K., Wishart S., Mills D.**, 1999 – The acceptability of various flavoured solutions by Thoroughbred horses. *Eq. Vet. J.* 28 (Suppl.), 67. **47. Namkung H., Li M., Gong J., Yu H., Cottrill M., Lange C.F.M.**, 2004 – Impact of feeding blends of organic acids and herbal extracts on growth performance, gut microbiota and digestive function in newly weaned pigs. *Canadian J. Anim. Sci.* 84, 697-704. **48. Niedworok J.**, 1994 – Działanie farmakologiczne czosnku. *Wiad. Ziel.* 9, 17-18. **49. Nombekela S.W., Murphy M.R., Gonyou H.W., Marden J.I.**, 1994 – Dietary preferences in early lactation cows as affected by primary tastes and some common feed flavours. *J. Dairy Sci.* 77, 8, 2393-2399. **50. O'Neill W., McKee S., Clarke A.F.**, 2002 – Immunological and haematologic consequences of feeding a standardised Echinacea (*Echinacea angustifolia*) extract to healthy horses. *Equine Vet. J.* 34, 222-227. **51. Pearson W., Charch A., Brewer D., Clarke A.F.**, 2007 – Pilot study investigating the ability of an herbal composite to alleviate clinical signs of respiratory dysfunction in horses with recurrent airway obstruction. *Canadian J. Vet. Res.* 71 (2), 145-151. **52. Pieniędz A.**, 1997 – Dodatki do pasz. *Krośn. Mag. Roln.* 10, 6-7. **53.** Preparaty aromatyczne i smakowe, 1998 – Pasje Przemysłowe 7-8, 31-32. **54. Provenza F.D., Scott C.B., Phy T.S., Lynch J.J.**, 1996 – Preference of sheep for foods varying in flavors and nutrients. *J. Anim. Sci.* 74, 10, 2355-2361. **55. Radkowska I.**, 2013 – Wykorzystanie ziół i fitogenicznych dodatków paszowych w żywieniu zwierząt gospodarskich. *Wiad. Zoot.* 4, 117-124. **56. Raplins M.H., Provenza F.D., Wiedmeier R.D., Bunderson F.B.**, 1995 – Effects of energy source and food flavor on conditioned preferences in sheep. *J. Anim. Sci.* 73, 6, 1651-1657. **57. Reilly J. D., Hopegood L., Gould L., Devismes L.**, 1998 – Effect of a supplementary dietary evening primrose oil mixture on hoof growth, hoof growth rate and hoof lipid fractions in hor-

ses: a controlled and blinded trial. *Equine Vet. J., Suppl.* 26, 58-65. **58. Rekiel A.**, 1996 – Zioła w profilaktyce i produkcji świń. *Trzoda Chlewna* 1, 44-46. **59. Rekiel A.**, 1998 – Efektywność stosowania mieszanek ziołowych w wychowie młodych świń. *Med. Weter.* 54 (8), 545-549. **60. Roitt I., Brostoff J., Malc D.**, 1996 – Immunologia. Wyd. Med. Sztetwiński, Verlag, Breda. **61. Różański H.S.**, 1993 – Poradnik zielarski. Krosno-Poznań. **62. Rumińska A.**, 1992 – Rośliny przyprawowe. Cz. II. Charakterystyka ważniejszych substancji występujących w roślinach przyprawowych. *Wiad. Ziel.* 4, 21-22. **63. Rutkowski A.**, 1993 – Trendy rozwojowe w piekarstwie i cukiernictwie w kraju i na świecie. *Przeegl. Piek. i Cukiern.* 1, 2-4. **64. Sadowska A.** (red.), 2003 – Rośliny leczące w weterynarii i zootechnice. SGGW, Warszawa. **65. Skomorucha I., Sosnowka-Czajka E.**, 2012 – Wpływ dodatków ziołowych do diety na produktywność i zdrowotność drobiu. *Wiad. Zoot.* 4, 51-55. **66. Tomczyński R., Kuleta Z., Minakowski D., Jastrzębska E., Wadas E.**, 2002 – Badania nad zastosowaniem preparatów aromatycznych w mieszankach paszowych dla koni dorosłych. *Natural Sciences* 12 (3), 187-196. **67. Tomczyński R., Minakowski D., Kuleta Z., Wadas E., Jastrzębska E.**, 2003 – Badania nad zastosowaniem preparatów aromatycznych w mieszankach paszowych dla źrebiąt. *Natural Sciences* 13 (1), 135-141. **68. Urbańczyk J., Dumanowski T.**, 2000 – Efektywność w tuczu świń premiksu Kostovit z udziałem antybiotyku paszowego lub preparatu z ekstraktów roślinnych Aromex-Solid. *Trzoda Chlewna* 8/9, 117-119. **69. Urbańczyk J., Hańczakowska E.**, 1997 – Wpływ ekstraktu roślinno-ziołowego Aromex-Solid na wyniki tuczu świń. *Biul. Nauk. Przem. Pasz.* 2, 39-48. **70. Wadas E., Tomczyński R., Minakowski D.**, 2001 – Rozważania nad rolą substancji aromatycznych w żywieniu zwierząt gospodarskich. *Przeegl. Hod.* 6, 27-30. **71. Wang J., Provenza F.D.**, 1997 – Dynamics of preference by sheep offered foods varying in flavors, nutrients, and a toxin. *J. Chemical Ecology* 23, 2, 275-288.

Konferencja naukowa „Problemy hodowli i chovu bydła mięsnego”

połączona z jubileuszem 90-lecia urodzin i 70-lecia pracy zawodowej profesora Henryka Jasiorowskiego

W murach SGGW – najstarszej w kraju uczelni rolniczej, odbyła się 23 czerwca 2016 r. konferencja naukowa dotycząca uwarunkowań chowu bydła mięsnego i produkcji wołowiny w Polsce. Zorganizowana została pod Honorowym Patronatem J.M. Rektora SGGW prof. dr. hab. Alojzego Szymańskiego, a jej współorganizatorami były: Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego, firma AGRAIMPEX i Profesorski Klub Hodowców Bydła.

Wygłoszono 3 wiodące referaty:

- „Historia i przyszłość hodowli bydła w Polsce” – prof. Zygmunt Reklewski;
- „Problemy sektora produkcji wołowiny w UE” – dr Czesław Siekiński, przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego;
- „Perspektywy rozwoju sektora wołowiny w Polsce w najbliższych 20 latach w kontekście występujących uwarunkowań na zagranicznych rynkach” – Stanisław Skrzypek, prezes AGRAIMPEX.

Profesor Reklewski w swoim referacie podkreślił, że wzrost zapotrzebowania na mleko wystąpił w drugiej połowie XIX wie-

ku, co było konsekwencją rozwoju miast i przemysłu. Pierwsza i druga wojna światowa zdziesiątkowały pogłowie bydła. Odbudowa stanu bydła mlecznego związana była z ograniczeniem populacji rodzimego bydła polskiego czerwonego i wzrostem liczebności rasy nizinnej. Zdecydowane przyspieszenie doskonalenia użyteczności mlecznej nastąpiło dopiero w latach 90. XX wieku. W ostatnim 20-leciu wydajność mleczna wzrastała średnio o prawie 200 kg rocznie. Jednocześnie nastąpiła redukcja stanu krów i liczby stad, zwiększyła się natomiast średnia wielkość stada. Przyszłość hodowli bydła uzależniona jest od faktu, czy ten pozytywny trend będzie utrzymany w następnych latach. Wiele czynników wskazuje, że w najbliższym 10-leciu postęp genetyczny będzie przyspieszony. W konsekwencji spowoduje to, że średnia wydajność krów pod oceną użyteczności będzie wynosić 10-11 tys. kg mleka. Bardzo istotnym dla wzrostu wydajności będzie rozwój oceny genomowej zwierząt i technik informatycznych, a także robotyzacja doju i obsługi zwierząt.

W dwóch pozostałych referatach koncentrowano się głównie na ekonomicznych uwarunkowaniach produkcji wołowiny zarówno na rynku krajowym, jak i całej Unii Europejskiej, wskazując między innymi na rolę producentów i przetwórców (ubojnie).

Po referatach wywiązała się ożywiona dyskusja, w której głos zabierali zarówno przedstawiciele nauki, jak i praktyki hodowlanej.

W drugiej części konferencji prof. Henryk Grodzki, jako wychowanek i najbliższy współpracownik profesora Henryka Jasiorowskiego, przedstawił najważniejsze fakty z bogatego życiorysu naukowego dostojnego Jubilata. Przypomniał, że jest On wychowankiem profesora Władysława Hermmana, pod którego kierunkiem obronił w 1951 roku pracę magisterską dotyczącą aklimatyzacji bydła holsztyńsko-fryzyskiego, które w ramach darów UNRRA trafiło do obór SGGW. Stopień doktora uzyskał w 1956 roku po obronie pracy pt. „Niektóre produkcyjne i fizjologiczne aspekty żywienia owiec różną ilością białka”, której promotorem był profesor Mieczysław Czaja. Habilitował się 5 lat później, w roku 1961, w 1967 uzyskał tytuł profesora nad-

zwyczajnego, a w 1978 – profesora zwyczajnego. Wyróżniony został czterokrotnie tytułem doktora *honoris causa*: 1997 r. – Uniwersytet Hohenheim (Niemcy), 1990 r. – Akademia Rolnicza w Lublinie, 1996 r. – SGGW w Warszawie i 2002 r. – Akademia Rolnicza we Wrocławiu. Z bogatej działalności organizacyjnej wymienić na pewno należy pełnienie funkcji dyrektora Departamentu Produkcji Zwierzęcej FAO (1969-1975 i 1984-1990) i Rektora SGGW (1975-1981). Efektem działalności naukowo-badawczej jest bogaty dorobek publikacyjny, obejmujący ponad 500 pozycji, w tym ponad 160 prac naukowych i blisko 40 książek, podręczników i broszur.

Profesor Grodzki podkreślił, że prezentowane przez Jubilatą poglądy i opinie, oparte na głębokiej wiedzy, znajomości krajowych i światowych uwarunkowań ekonomicznych, bogatym doświadczeniu życiowym, serdeczności i życzliwości, są dla nas kierunkowskazem na drogach i bezdrożach hodowli zwierząt, a była w szczególności.

Profesor Henryk Jasiorowski to twórca, założyciel i pierwszy Prezydent Profesorskiego Klubu Hodowców Bydła. To On, po powrocie z FAO, doprowadził w 1976 r. do spotkania w Osowej Sieni 5 najważniejszych wówczas w Polsce profesorów zajmujących się hodowlą bydła: Adama Brzozowskiego, Jerzego Juszcza, Antoniego Kaczmarka, Janusza Skolasińskiego i Władysława Zalewskiego. Na spotkaniu tym powołano Klub, określając główne obszary i zasady jego działalności. Kierował tym Klubem przez ponad 20 lat, do roku 1998, przekazując „prezydencję” prof. dr. hab. *dr h.c. multi* Tadeuszowi Szulcowi. Stworzył nieformalną organizację, w ramach której podejmowano wiele inicjatyw związanych z działalnością naukową, kształceniem kadry, jak i szeroko ujmowanych problemów praktyki rolniczej, tzn. chowu i hodowli bydła mlecznego i mięsnego w Polsce. Po upływie ponad 40 lat od powołania, Klub jest nadal ważnym punktem w działalności Dostojnego Jubilata. Traktuje go bowiem jak „dziecko”, nad którym rodzice mają obowiązek zawsze czuwać i otaczać je opieką.

Po licznych wystąpieniach zgromadzonych na sali osób, przekazujących gratulacje i życzenia, głos zabrał Dostojny Jubilat. Nawiązując do swojej długiej i bogatej drogi życiowej przekazał przesłanie „dla młodych adeptów nauk rolniczych, którzy dopiero wchodzi do czcigodnych uniwersyteckich i instytucyjnych zespołów”.

Rozpoczyna się ono od rady, aby mimo odczuwanego dla nich szacunku nie zachowali się w przysłowiowej formie „buzia w ciuk rączki w małżuk”, ale wnosili atmosferę świeżego zapachu i innowacyjności, a jak zajdzie potrzeba nawet „rebelii” (w dobrym tego słowa znaczeniu), do czego jako młodzi winni mieć przyznane szczególne prawo. Przestrzega jednak młodych adeptów nauki przed nadmiernym przywiązywaniem się do pierwszego miejsca pracy na całe życie. Przestrzega ich także

przed tak często gloryfikowaną u nas zasadą, że młody adept otrzymuje pokój w katedrze czy instytucji i opuszcza go dopiero jako profesor, przechodząc na emeryturę. To nie jest dobrze.

Wyjeżdżajcie na tak mniej popularne obecnie krajowe i zagraniczne staże naukowe, i nie zamieniajcie ich na bardziej popularne dziś zagraniczne „saksy” – radzi Profesor Jasiorowski. Wybierajcie atrakcyjne naukowo i ważne dla krajowej praktyki rolniczej tematy badawcze i unikajcie ich wyboru jedynie pod kątem większych szans na otrzymanie grantu. Stanowczo przestrzega przed zajmowaniem – niestety wydaje się dość powszechnego dziś wśród pracowników nauki stanowiska – będzie grant będą badania, nie będzie grantu nie będzie badań! Oczywiście na podejmowanie wielu badań potrzebne są ekstra pieniądze, ale nie na wszystkie. Jako ad hoc przykład podaje choćby studia nad celowością i efektami niektórych kierunków badań rolniczych w Polsce na tle postępu tej dziedziny gospodarki w kraju i na świecie. Czyż nie byłyby one pożyteczne, bardzo pouczające i nie dawały satysfakcji? Ostrzega też przed uleganiem pogoni za publikowaniem prac za granicą byle gdzie (czy w Chile, czy na Ukrainie), byle po angielsku czy francusku, choć przyjmujące je czasopisma często komercyjne, nie wymagają wiele prócz często słonej zapłaty za druk.

Tyle to moi Młodzi Przyjaciele przygotowanych ad hoc dla Was szczerych, profesjonalnych uwag z okazji dzisiejszego spotkania. Życzę Wam szczęścia w życiu osobistym i powodzenia w pracy – zakończył Profesor Jasiorowski.

Cieszymy się, że Jubilat nadal aktywnie działa na rzecz rozwoju hodowli bydła. Miałem wiele okazji obserwować jego działalność i zaangażowanie w te sprawy już po przejściu w stan spoczynku i odzew na to ze strony praktyki zootechnicznej. Przez wiele lat kierował np. Polskim Związkiem Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego, tworząc tę organizację od podstaw, a później inspirował wiele ważnych dla hodowców bydła mięsnego działań.

Ta aktywna i wszechstronna działalność Dostojnego Jubilata zyskała wysokie uznanie środowiska naukowego, związanego z hodowlą zwierząt w Polsce i za granicą (4 doktoraty *honoris causa*) oraz wyrażaną przy różnych okazjach wdzięczność hodowców bydła, np. na krajowych i regionalnych wystawach zwierząt.

Drogi Jubilate, dziękujemy za te wiele lat współpracy i przyjaźni w ramach Profesorskiego Klubu Hodowców Bydła oraz za to wszystko, co zrobiłeś dla środowiska naukowego i praktyki hodowlanej w Polsce. Życzymy Ci pełni zdrowia, abyśmy z Twojej wielkiej wiedzy i doświadczenia mogli jeszcze długo korzystać.

Zygmunt Litwińczuk

Prezydent Profesorskiego Klubu Hodowców Bydła

Z działalności Poznańskiego Koła PTZ

Zbigniew Sobek, Jolanta Różańska-Zawieja

W 2016 roku po raz drugi Zarząd Poznańskiego Koła PTZ ogłosił konkurs na najlepszą pracę inżynierską z roku 2015. Na II Konkurs wpłynęło 5 prac, które zostały ocenione przez specjalnie powołanych recenzentów. Komisja konkursowa postanowiła przyznać 3 równorzędne pierwsze nagrody: inż. Izabela Duda za pracę inżynierską pt. „Współczesna adaptacja rozprawy Krzysztofa Dorohostayskiego Hippica to jest o koniach xięgi”

wykonaną pod kierunkiem dr. hab. Marcina Komosy, inż. Klaudia Robakowska za pracę pt. „Przyczyny, skutki, zapobieganie oraz zwalczanie najczęstszych chorób drobiu” wykonaną pod kierunkiem dr. hab. Sebastiana Nowaczewskiego oraz inż. Katarzyna Stajek za pracę pt. „Wpływ dodatku paszowego na wskaźniki produkcyjne cieląt w pierwszym okresie odchowu” wykonaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Włodzimierza Nowaka.

Dyplomy oraz nagrody pieniężne ufundowane przez Zarząd Koła PTZ w Poznaniu zostały wręczone laureatom 2 czerwca br., w czasie zebrania sprawozdawczo-wyborczego. W pierwszej części zebrania mgr inż. Anna Siekierska z Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka wygłosiła referat pt. „Rola wystaw w hodowli bydła mlecznego”, w którym przedstawiła cele i historię wystaw hodowlanych oraz zasady i sposoby przygotowywania zwierząt do wystaw hodowlanych. Wykład ten był jednym z trzech punktów programu kursu dotyczącego